

نخستین دوره ملی مدیریت کلان برای مدیران سلامت

سازمان تأمین اجتماعی برای نخستین بار دوره‌ای تخصصی و ملی برگزار کرد تا مهارت‌های مدیریتی رؤسای بیمارستان‌ها و مراکز درمانی را ارتقا دهد و کیفیت خدمات درمانی را بهبود بخشد

سازمان تأمین اجتماعی در راستای بهینه‌سازی مدیریت مراکز درمانی و ارتقای مهارت‌های مدیریتی، نخستین «دوره تخصصی و ملی آموزش مدیران سلامت» را طی روزهای ۲۸ و ۲۹ مرداد به میزبانی اداره کل درمان استان تهران در بیمارستان شهید دکتر لبافی‌نژاد، برگزار کرد. این برنامه با دعوت از مؤسسه عالی توسعه و تربیت مدیران سلامت (معمتمد) و وزارت بهداشت به‌منظور ارائه مباحث آموزشی تشکیل شد. در این برنامه مدیران ارشد سازمان و نیز رؤسای بیمارستان‌ها، مراکز جراحی محدود، پلی کلینیک‌ها و درمانگاه‌ها به‌عنوان جامعه هدف حضور داشتند.

دکتر رضا توپسرکان منش، مشاور معاون درمان سازمان تأمین اجتماعی هدف از ارائه مباحث آموزشی به مدیران مراکز درمانی را ارتقای مهارت، توانمندی و دانش کافی برای اداره مؤثر مراکز مذکور بیان کرد.

توپسرکان منش در نخستین «دوره تخصصی و ملی آموزش مدیران سلامت»، گفت: «بیش از سه سال پیش ایده برگزاری دوره‌های آموزشی برای مدیران مراکز درمانی سازمان تأمین اجتماعی به ذهن ما رسید؛ علت آن این بود که خلاه آموزشی در کشور هم به صورت آکادمیک و نیز عملیاتی وجود دارد. به این معنا که در دانشگاه‌های علوم پزشکی و دانشگاه‌های کشور رشته مدیریت بیمارستانی در ایران فراهم نیست و تدریس نمی‌شود.»

او افزود: «رشته‌هایی مانند خدمات بهداشتی درمانی، سیاست‌گذاری سلامت و اقتصاد سلامت به کلان نظام سلامت می‌پردازد و در باره مدیریت بیمارستان و درمانگاه آموزشی ارائه نمی‌شود.»

مشاور معاون درمان سازمان تأمین اجتماعی ادامه داد: «در گذشته‌های دور در کشور رشته مدیریت بیمارستانی وجود داشت و اکنون در دنیا، به‌ویژه در دو کشور امارات و آلمان و به‌طور تخصصی در هند، رشته مدیریت بیمارستانی تدریس می‌شود.»

توپسرکان منش با اشاره به جمله معروف پیتز دراکر، پدر نوین مدیریت در دنیا، بیان کرد: «بیمارستان پیچیده‌ترین سازمان روی کره زمین است که بشر سعی کرده آن را اداره کند.»

او اعلام کرد: «نهادی به این پیچیدگی که از ارکان مختلف اداری، درمانی و پشتیبانی تشکیل شده، به‌طور حتم برای مدیریت نیاز به علم و هنر وجود دارد. اما متأسفانه در کشور ما این مسئله مغفول مانده و رشته‌ای در دانشگاه فراهم نیست تا کسی با گذراندن آن به مدیر بیمارستانی تبدیل شود. حتی تشکیل کارگروه‌های آموزشی از سوی برخی مؤسسات برای تعلیم مدیریت بیمارستان، نمی‌تواند نیازها را برآورد کند.

ارتقای کیفیت درمان با آموزش

در این برنامه همچنین مدیرکل درمان استان تهران بهره‌مندی از مباحث آموزشی را منجر به ارتقای آگاهی فعالان حوزه درمان و بهبود کیفیت درمان توصیف کرد. دکتر بابک عدلی گفت: «با توجه به بحران‌هایی که در حوزه درمان وجود دارد، ارائه مباحث آموزشی بسیار ضروری است؛ به‌ویژه در جنگ ۱۲ روزه و پیش از آن با شیوع کرونا، اهمیت حوزه آموزش بیشتر نمایان شد، زیرا ضرورت ایجاد تسریع در ارائه خدمات فزونی گرفت و این اقدام نیاز به آموزش دارد.»

ارتقای مهارت مدیریتی

برنامه توانمندسازی مدیران سلامت با ارائه مباحث آموزشی از سوی رئیس مؤسسه عالی توسعه و تربیت مدیران سلامت و وزارت بهداشت ادامه یافت. دکتر مهدی جعفری گفت: «حیات و توسعه حال و آینده کشورها به‌دست مدیران قرار دارد و اکنون در دنیا بر ارتقای دانش مدیریت «مدیران راهبردی» به‌منظور دستیابی به توسعه تمرکز می‌شود.»

رئیس مؤسسه عالی توسعه و تربیت مدیران سلامت وزارت بهداشت ادامه داد: «سازمان تأمین اجتماعی همواره از مدیران خوب و خوشفکر برخوردار بوده و معتقدم هر سازمانی برای ارتقای دانش مدیریتی نیاز به تشکیل یک مؤسسه معتمد (مؤسسه عالی توسعه و تربیت مدیران سلامت) دارد.»

دستیابی به زبان مشترک مدیریتی

دکتر عباس وثوق‌مقدم، مدرس مؤسسه عالی توسعه و تربیت مدیران سلامت نیز در این برنامه، گفت: «در همه جای دنیا به دنبال آن هستند که مردم سالم زندگی کنند و برای این منظور باید به زبان مشترک برای توسعه مدیریت مراکز درمانی برسیم.»

او در زمینه نقش و کارکرد بیمارستان در نظام سلامت افزود: «حدود چهل سال پیش شبکه‌های بهداشت و درمان نمونه در کشور توسعه یافت و قرار بود که نظام

ارائه خدمت را دچار تحول اساسی کند. اگر سازمانی به محیط پیرامون خود بی‌توجه باشد و تغییرات را رصد نکند، پیوستگی خود را به محیط از دست می‌دهد.»

عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی ایران ادامه داد: «برای رسیدن به زبان مشترک در زمینه توسعه مدیریت مراکز درمانی باید نقش و کارکرد بیمارستان را مرور کنیم و بدانیم چه سیاست‌هایی می‌تواند در آینده بر کارکرد کلینیک‌ها، درمانگاه‌ها و بیمارستان‌ها تأثیرگذار باشد.»

آشنایی با رهبری سازمانی

در ادامه این برنامه، عضو هیأت مدیره سازمان تأمین اجتماعی مهمترین هدف از برگزاری برنامه توانمندسازی مدیران ارشد حوزه درمان سازمان تأمین اجتماعی را ارتقای کیفیت درمان و آشنایی با رهبری سازمانی بیان کرد.

دکتر حمیدرضا صفی‌خانی افزود: «سازمان تأمین اجتماعی با برخورداری از بیمارستان‌ها و مراکز درمانی سرپایی در سراسر کشور، به عنوان دومین نهاد ارائه‌دهنده خدمات درمانی و بهداشتی مطرح است. در نتیجه حجم عظیمی از نیروهای متخصص حوزه سلامت در این سازمان مشغول به فعالیت هستند.»

او ادامه داد: «در بحث مدیریت بیمارستان‌ها، آنچه که اهمیت دارد، شناخت کافی از مختصات بیمارستان، مسائل و مشکلات بیمارستان، تنوع نیروی انسانی و در یک کلام نحوه اداره بیمارستان‌ها است.»

عضو هیأت مدیره سازمان تأمین اجتماعی اعلام کرد: «این دوره آموزشی با این هدف طراحی شده که رؤسای بیمارستان‌ها و درمانگاه‌های تأمین اجتماعی با مقوله‌های

مدیریتی کلان از جمله رهبری سازمانی آشنا شوند و بتوانند کارایی مجموعه خود را ارتقا دهند. همچنین همسویی بیشتر با اهداف نظام سلامت و اجرای بهینه راهبردهای سازمان تأمین اجتماعی نیز از دیگر اهداف مهم برگزاری این دوره‌های آموزشی به‌شمار می‌رود.»

شایستگی رهبری؛ ویژگی مهم مدیران

در بخش بعدی برنامه توانمندسازی مدیران سلامت، رییس گروه علمی مؤسسه عالی توسعه و تربیت مدیران نظام سلامت، شایستگی رهبری را مهمترین ویژگی برشمرد که مدیران حوزه درمانی و بیمارستانی باید از آن برخوردار باشند؛ زیرا این ویژگی به توانایی اداره و ایجاد انگیزش و نفوذ در بین کارکنان در نظام سلامت کمک می‌کند.

دکتر روح الله زابلی افزود: «با توجه به اینکه اولین ماژول این دوره آموزشی مبتنی بر مباحث حکمرانی و رهبری است، دو موضوع آموزشی را در این دوره برعهده دارم؛ یکی بحث شایستگی‌های مدیران و دیگری شایستگی‌های آینده مدیران بیمارستان‌ها و مراکز درمانی است.»

نقش و کارکرد بیمارستان

نخستین «دوره تخصصی و ملی آموزش مدیران سلامت» پس از سخنرانی مدیران ارشد سازمانی، با ارائه مباحث آموزشی از سوی مدرسان مؤسسه عالی توسعه و تربیت مدیران سلامت (معمتمد) وزارت بهداشت در زمینه مباحث گوناگون ادامه یافت. نخستین مبحث این دوره آموزشی اختصاص به «نقش و کارکرد بیمارستان در نظام سلامت» داشت که از سوی دکتر عباس وثوق مقدم ارائه شد. او

سبک‌های مدیریت

می‌تواند مثل تفریح و سرگرمی لذت‌بخش و خوشاند باشد. انسان‌ها ذاتاً مسئولیت‌پذیرند و تحت شرایط مناسب می‌توانند مسئولیت قبول کنند و با اشتیاق به دنبال مسئولیت باشند. اگر افراد کار خود را دوست داشته باشند و به آن علاقه‌مند باشند، انگیزه لازم برای انجام آن را به‌دست خواهند آورد و برانگیخته خواهند شد. انسان‌ها متعهدند و براساس این حس تعهد در دستیابی به اهداف، خودهدایتی و خودکنترلی از خود نشان می‌دهند و نیازی به کنترل و نظارت ندارند. قابلیت استفاده از قوه تخیل، هوش، خلاقیت و مدیریت نوآوری برای حل مسائل به‌طور طبیعی در همه انسان‌ها وجود دارد. میزان تعهد انسان‌ها متناسب با پاداش‌های (مادی و معنوی) که در دستیابی به اهداف ارائه می‌شود، افزایش می‌یابد و برای انسان‌ها احساس رضایت درونی بهترین پاداش است. امروزه تنها بخش کمی از قابلیت‌ها و پتانسیل فکری انسان‌ها در زندگی صنعتی به کار گرفته می‌شود.»

او در تحلیل این دو نظریه، افزود: «نظریه X بدبینانه، خشک و کنترل‌زبالادست به زیردست را رهگشا می‌داند. نظریه Y خوش‌بینانه و انعطاف‌پذیر است و تأکید بر خودکنترلی و توجه به نیازهای انسانی دارد. مدیران با توجه به نگرش و مفروضاتی که در مورد انسان دارند، به هدایت کارکنان می‌پردازند؛ بنابراین سبک مدیریت و سبک‌های رهبری آنان نیز متناسب با نگرش آنان خواهد بود.»

در ادامه این برنامه، کارگروه پرسش و پاسخ تشکیل شد و با طرح این سؤال که «استراتژی شما برای مدیریت افراد با هدف به کارگرفتن آن‌ها و نه اخراج و منزوی کردن چیست» نظر شرکت‌کننده‌ها مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

سلامت

A T I V E N O

یادداشت
O P I N I O N

دکتر کیوان رحمانی

کارشناس مؤسسه عالی توسعه و تربیت مدیران سلامت

نقش کلیدی آموزش در بهره‌وری

آموزش و توانمندسازی در فضای مدیریت و به‌ویژه در حوزه سلامت، ساده‌ترین و شاید مؤثرترین راهکار ارتقای بهره‌وری سازمان به‌شمار می‌رود. این موضوع در حوزه مدیران سلامت از اهمیت دوچندان برخوردار است و می‌تواند نقشی کلیدی در بهبود کیفیت خدمات بهداشتی و درمانی و ارتقای بهره‌وری منابع محدود سلامت ایفا کند. در بسیاری از نظام‌های سلامت، به‌ویژه در کشور ما، مدیریت اغلب بر پایه آزمون و خطا انجام می‌شود و کمتر مبتنی بر شواهد علمی و داده‌های دقیق است. این مسئله باعث اتخاذ تصمیم‌های ناپایدار و غیرکارشناسی شده و غالباً اتلاف منابع را در پی دارد. رویکردهای آزمون و خطا در مدیریت، علاوه بر هدر رفتن فرصت‌ها، می‌تواند به نتایج نامطلوب در سطح کلان سلامت جامعه منجر شود.

یکی از چالش‌های اساسی در حوزه مدیریت سلامت کشور، توزیع نامتوازن توانمندی‌ها و شایستگی‌های مدیریتی در میان مدیران و مناطق مختلف کشور است. شکاف‌های قابل توجهی در مهارت‌ها، دانش، و تجربه مدیران مشاهده می‌شود؛ به نحوی که بعضی از مدیران هیچ‌گونه دوره مدیریتی را قبل از قبول مسئولیت ندیده‌اند. این امر سبب می‌شود بسیاری از مدیران، حتی در سطوح بالای تصمیم‌گیری از ظرفیت لازم برای مدیریت اثربخش منابع انسانی، مالی و فرایندهای پیچیده سازمان‌های سلامت برخوردار نباشند. در چنین شرایطی، نیاز به آموزش هدفمند و مستمر مدیران سلامت بیش از پیش احساس می‌شود تا بتوان این شکاف‌ها را کاهش داد و سطح کلی مدیریت را ارتقا بخشید.

توانمندسازی مدیران سلامت به معنای تجهیز آن‌ها با دانش روز، روش‌های مبتنی بر شواهد، مهارت‌های رهبری و فنون نوین مدیریتی است که کمک می‌کند در مواجهه با چالش‌های پیچیده و متنوع حوزه سلامت، تصمیمات درست و مؤثر اتخاذ کنند. با آموزش‌های تخصصی، مدیران می‌توانند استراتژی‌های بهتری برای مدیریت منابع محدود، افزایش بهره‌وری و ارتقای کیفیت خدمات ارائه دهند. همچنین، توانمندسازی باعث افزایش انگیزه و اعتماد به‌نفس مدیران شده و آن‌ها را برای مقابله با تغییرات سریع محیط سلامت آماده‌تر می‌کند.

علاوه بر این، آموزش مدیران سلامت تأثیر مستقیم بر رضایت کارکنان و بیماران دارد. مدیران توانمند با بهبود فرایندهای سازمانی، ایجاد محیط کاری مثبت و توجه به نیازهای تیم درمانی می‌توانند باعث افزایش تعهد و کارایی کارکنان شوند که این امر به نوبه خود کیفیت خدمات را ارتقا می‌دهد. از سوی دیگر، تصمیم‌گیری‌های مبتنی بر شواهد و اطلاعات دقیق منجر به افزایش رضایت بیماران و بهبود نتایج سلامت در جامعه خواهد شد. یکی دیگر از دلایل اهمیت آموزش مدیران سلامت، پیچیدگی روزافزون نظام‌های بهداشتی و درمانی است. پیشرفت‌های فناوری، افزایش انتظارات جامعه، تغییرات جمعیتی و همه‌گیری‌های نوظهور، همه و همه نیازمند مدیرانی است که توانایی تحلیل داده‌ها، مدیریت ریسک‌ها و برنامه‌ریزی استراتژیک را داشته باشند. آموزش و توانمندسازی مدیران سلامت باید به عنوان یک اولویت استراتژیک در سیاست‌های کلان نظام سلامت کشور مدنظر قرار گیرد.

“

نخستین دوره تخصصی و ملی مدیریت کلان برای مدیران سلامت با هدف ارتقای مهارت‌های مدیریتی رؤسای بیمارستان‌ها و مراکز درمانی برگزار شد تا کیفیت خدمات

درمانی بهبود یابد و مدیران با مفاهیم رهبری سازمانی، شایستگی‌های حرفه‌ای و سبک‌های مدیریت مؤثر در نظام سلامت آشنا شوند